
Od Redakcji

Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego 18, 11-14

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Od redakcji

Oddawany do rąk Czytelnika tom XVIII „Studiów z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego” ukazuje się w nieco zmienionych okolicznościach. Z uczestnictwa w realizacji projektu naukowego, jakim jest edycja naszego czasopisma, zrezygnował Uniwersytet Łódzki¹. Znaczenie środowiskowego periodyku naukowego z dwudziestoletnią tradycją doceniły jednak inne uczelnie, dzięki czemu mamy możliwość spokojnego, choć z pewnym opóźnieniem, kontynuowania pracy redakcyjnej. Od bieżącego numeru wśród wydawców „Studiów z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego”, obok Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego i Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej z Lublina, figurować będzie Uniwersytet Gdański i Uniwersytet Warszawski. Zmiany te znajdują też odzwierciedlenie w graficznej postaci czasopisma. Mimo rezygnacji władz łódzkiej uczelni z udziału we współpracy wydawniczej, Redakcja nie zamierza zamykać łamów „Studiów...” dla publikacji powstających w łódzkim środowisku, a redakcję naukową periodyku nadal prowadzić będzie prof. Jacek Matuszewski.

Natomiast zmianą istotną z praktycznego punktu widzenia, zwłaszcza dla Szanownych Autorów, jest przejęcie obowiązków sekretarza Redakcji przez dra hab. Marcina Kwietnia z Uniwersytetu Jagiellońskiego². Na nim spoczywa teraz obowiązek przyjmowania tekstów zgłaszanych do publikacji i utrzymywania kontaktów z ich Autorami.

¹ „Uniwersytet Łódzki
Wydział Prawa i Administracji

Łódź, dn. 10.02.2015 r.

Szanowny Pan Prof. dr hab. Jerzy Malec
Rektor Krakowskiej Akademii im. Frycza-Modrzewskiego

Wypowiadam umowę z dnia 6 listopada 2007 r. o wspólnym przedsięwzięciu wydawania czasopisma „Studia z dziejów państwa i prawa polskiego” zawartą pomiędzy Wydziałem Prawa i Administracji UMCS w Lublinie, Krakowską Szkołą Wyższą im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego i Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego.

Dziekam Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego
dr hab. Agnieszka Liszewska prof. nadzw. UŁ

² Adres mailowy: kwiecien.marcin@gmail.com

Wskazane przekształcenia nie są wynikiem jakiegokolwiek sporu o dalsze funkcjonowanie periodyku czy zmiany jego koncepcji. Trzeba je uznać za efekt przyczyn zewnętrznych, wśród których niebagatelnym czynnikiem jest niestabilność systemu nauki, poddawanego presji permanentnej reformy przeprowadzanej przez mało kompetentną biurokrację wszelkich szczebli. Labilny, ustalany ze znacznym opóźnieniem w stosunku do publikacji system punktowania periodyków, odwołujący się do kryteriów oceny formalnej, a nie merytorycznej czasopiśma, narzucając szereg uciążliwych procedur, wymusza wprowadzanie nie zawsze korzystnych, niekiedy jedynie niepotrzebnych, ale prowadzących do podniesienia kosztów funkcjonowania wydawnictwa zmian³.

Wbrew tym niezależnym od Redakcji, a mało sprzyjającym funkcjonowaniu czasopiśma okolicznościom, zachowujemy dotychczasową formę publikacji, wymagając od Szanownych Autorów przygotowania – obok wynikających z edytorskich standardów streszczeń polsko- i angielskojęzycznych i zestawu tzw. słów kluczowych w obydwu językach – także dwujęzycznego konspektu porządkującego materię stanowiącą przedmiot opracowania⁴. Jednocześnie prezentujemy po raz pierwszy w sposób wyodrębniony materiały recenzyjne, zachęcając Czytelników do czynnego udziału w uprawianiu naukowej krytyki. Zakładamy, że podstawowym obowiązkiem każdego badacza jest czytanie prac naukowych, zwłaszcza tych zawierających najnowsze wyniki badań⁵. Chcielibyśmy, by łamy „Studiów...” stanowiły zawsze i dla każdego miejsce na rodzące się w czasie takiej lektury uwagi.

Prawodawca dzielnie określa formalne kryteria, których spełnienie pozwala na uznanie rozprawy za monografię, czy też przez wskazanie liczby wymaganych znaków rozstrzyga, czy dany artykuł osiągał status artykułu naukowego. W tej sytuacji redakcja naukowego periodyku staje przed trudnym zadaniem takiego ustalenia polityki publikacji, by spełniane były mało racjonalne wymogi statystyczne, a równocześnie nie zostały zagubione te elementy publikacji, które przesądzają o jej naukowej wartości. Redakcja „Studiów z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego” od początku stoi na stanowisku, że podstawą ich istnienia jest preferencja dla prac źródłowych. Poszukiwania archiwalne, badania wprowadzające do obiegu naukowego nowe zasoby informacji źródłowej przynoszą zawsze naukowy efekt. Równie chętnie Redakcja widzi naukową dyskusję i do takiej debaty zachęca, na stałe otwierając dla niej łamy „Studiów...”

³ Por. w niniejszym tomie tekst Jacka Matuszewskiego, *Kudryczycza – poniewieranie nauki przez biurokrację*.

⁴ W razie konieczności Redakcja może zapewnić przekład z języka polskiego.

⁵ O niebezpieczeństwach, na jakie może narazić nieznamość literatury uprawianej dyscypliny, również w tekście J. Matuszewskiego.

W prezentowanym tomie oprócz interesujących publikacji poświęconych analizie materiałów źródłowych zamieszczamy i – chcielibyśmy zwrócić na nie uwagę – opracowania wskazujące na niebezpieczeństwa, jakie wynikać mogą z niewłaściwego uprawiania nauki, prowadzącego do pseudonauki⁶ – także w zakresie historii państwa i prawa, na nadmiernie rozbudowywaną i wyposażaną w zbyt rozległą kompetencję biurokrację, obrastającą środowisko polskiej nauki, na konsekwencje „punktomanii”, a także na szczególnie istotny i bardzo delikatny problem rzetelności badawczej.

W odniesieniu do tej ostatniej kwestii wpłynęły do Redakcji dwa oddzielne teksty o charakterze krytyczno-recenzyjnym, autorstwa dwóch członków Komitetu Redakcyjnego: prof. Jacka Matuszewskiego i prof. Wacława Uruszczaka. Obydwa są wyrazem ich wewnętrznych przekonań i samodzielnych poglądów, niemniej Komitet Redakcyjny, co oczywiste, przyjął je do publikacji. Poruszają one bowiem ważne problemy: poczynając od oceny polityki państwa wobec środowiska nauk humanistyczno-społecznych, poprzez kwestie plagiatów w twórczości naukowej, a kończąc na recenzenckiej ocenie niektórych publikacji prof. Dariusza Szopera i dra hab. Jana Sowy.

Ze względu na jednoznacznie krytyczny ton wypowiedzi J. Matuszewskiego i W. Uruszczaka, wagę sprawy dla środowiska historycznoprawnego oraz roczny cykl ukazywania się „Studiów...”, w Redakcji zapadła decyzja, by od razu udostępnić łamy czasopisma dla prof. D. Szopera i dra hab. J. Sowy, celem udzielenia odpowiedzi, zwłaszcza iż wpłynęły od nich wnioski o udostępnienie tekstów recenzji. Redakcja uznała, iż bezpośrednia konfrontacja stanowisk zgodna jest z dobrymi obyczajami w uprawianiu krytyki naukowej i właściwie służy wolności wypowiedzi, będącej przecież jednym z fundamentów życia akademickiego. Stąd też Redakcja, zgodnie z wnioskami Autorów, przedstawia ich poglądy w całej rozciągłości, bez żadnych skrótów i jakiegokolwiek innej ingerencji redakcyjnej.

Prezentujemy wszystkie wystąpienia bez zajmowania własnego stanowiska, zdając sobie sprawę, iż obok wytaczanych argumentów merytorycznych zawierają one znaczny ładunek emocji, osobistego zaangażowania oraz subiektywnego podejścia. Ale życie naukowe nie jest przecież wolne i od tego rodzaju wystąpień, pełnych pasji i polemicznego ujęcia, ze stosowaniem różnorodnych chwytów argumentacyjnych. W Komitecie Redakcyjnym wyrażamy przekonanie, iż ich publikacja – mimo niewątpliwej ostrości wystąpień Autorów – z racji wagi problematyki plagiatów naukowych (tak niekiedy trudnej do jednoznacznego uchwycenia) wskazywać będzie na te wartości, które stanowią istotę uprawiania rzetelnych

⁶ Jak zdaniem J. Matuszewskiego należy traktować też tzw. naukometrię.

badań naukowych, a osąd indywidualnych racji oraz poglądów pozostawiamy P.T. Czytelnikom. Nie uważamy żadnej z przedstawianych kwestii za poddaną ostatecznemu rozstrzygnięciu, mając jedynie nadzieję, że prezentowana polemika skłoni Środowisko do refleksji w tej materii i nadsyłania swoich uwag do „Studiów z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego”.